

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av inkomstskattelagen och 3 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av inkomstskattelagen och 3 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (RP 304/2018 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har behandlats i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Delegationen har hört

- lagstiftningsråd Tarja Järvinen, finansministeriet
- chefsjurist Matti Merisalo, Skatteförvaltningen
- skattedirektör Anita Isomaa-Myllymäki, Finlands näringsliv rf
- skattejurist Lauri Luukkonen, Finanssiala ry
- direktör Ann-Mari Kemell, Centralhandelskammaren
- advokat Ossi Haapaniemi, Suomen Veroasiantuntijat rf
- chef för juridiska ärenden Vesa Korpela, Skattebetalarnas Centralförbund rf
- verkställande direktör Sari Lounasmeri, Börsstiftelsen i Finland
- professor Pekka Nykänen, Tammerfors universitet
- biträdande professor Tomi Viitala, Aalto-universitetet.

Inget yttrande av

- Finansinspektionen
- Finnwatch rf
- Finlands Advokatförbund
- Företagarna i Finland rf
- OP Gruppen.

Betänkande FiUB 34/2018 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i inkomstskattelagen och lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst.

Propositionen hänger delvis samman med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om placeringsfonder och vissa lagar som har samband med den. I den föreslås det bland annat att den privaträttsliga regleringen rörande specialplaceringsfonder flyttas till lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och att delfondsstrukturer tillåts i placeringsfonder.

Bestämmelserna om placeringsfonder i inkomstskattelagen preciseras. Placeringsfonder ska också i fortsättningen betraktas som skattefria samfund, men de närmare om villkoren för skattefriheten ska anges i inkomstskattelagen.

Enligt förslaget ska inkomstskattelagen kompletteras med en särskild bestämmelse om skattefrihet för specialplaceringsfonder och villkoren för skattefriheten. Om en placeringsfond eller specialplaceringsfond består av en eller flera delfonder, gäller bestämmelserna om placeringsfonder eller specialplaceringsfonder för delfonderna.

Bestämmelserna om skattefrihet för placeringsfonder och specialplaceringsfonder ska också tillämpas på motsvarande avtalsbaserade utländska fonder.

I lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst ska det enligt förslaget införas bestämmelser om källskattefrihet för utdelning som betalas utländska fonder som motsvarar sådana finska placeringsfonder eller specialplaceringsfonder som är fria från skatt.

Lagarna avses träda i kraft våren 2019. Lagarna tillämpas första gången vid beskattningen för 2020.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Bakgrund

I propositionen beaktas ändringsbehoven i skattelagstiftningen till följd av lagstiftningen om placeringsfonder, som godkändes av riksdagen den 25 januari 2019 (EkUB 27/2018 rd — RP 243/2018 rd).

Propositionen syftar dessutom till att göra lagstiftningen tydligare i situationer där en utländsk fond är jämförbar med en skattefri finländsk placerings- eller specialplaceringsfond i beskattningen. Avsikten är att inhemska och utländska fonder ska få lika villkor i det här avseendet i enlighet med slutrapporten av en arbetsgrupp som granskat skattebehandlingen av olika investeringsformer (Finansministeriets publikationer 14/2018).

Betänkande FiUB 34/2018 rd

Allmän bedömning

Utskottet ser det som motiverat att skattelagstiftningen uppdateras i enlighet med ändringarna i regleringen av placeringsfonder.

Inkomstskattelagen föreslås bli kompletterad med en ny 20 a § med närmare bestämmelser om villkoren för skattefrihet. I linje med den ändrade lagstiftningen om placeringsfonder frikopplas begreppet specialplaceringsfond tydligare från begreppet placeringsfond samtidigt som termen delfond införs. Kriterierna för skattefrihet föreslås bli desamma som gäller för inhemska placeringsfonder och specialplaceringsfonder i lagstiftningen om placeringsfonder. Fonden ska alltså var avtalsbaserad och öppen. Det minsta antalet andelsägare i fonden sänks från 50 till 30 i enlighet med den nya lagen om placeringsfonder. Dessutom införs bestämmelser om kriterier enligt vilka det är tillåtet att göra avsteg från kraven på öppenhet och minst 30 andelsägare i specialplaceringsfonder.

I 3 § i källskattelagen föreslås ett nytt 10 mom. som föreskriver om befrielse från källskatt för utdelning i en situation där utdelningen betalas till en utländsk fond som motsvarar en sådan finländsk placeringsfond eller specialplaceringsfond som uppfyller villkoren för skattefrihet.

Utskottet anser att propositionen går ut på att precisera skattelagstiftningen och beakta ändringar som redan godkänts. Principerna för beskattningen av placeringsfonder och specialplaceringsfonder föreslås inte bli ändrade. Det är positivt att det nu klarläggs hur utländska placeringsfonder ska jämföras med inhemska så att de fonder som uppfyller villkoren för skattefrihet får bättre möjligheter till skattefrihet redan vid utbetalningen. Detta bidrar till att minska behovet av återbetalning i efterhand och därmed också Skatteförvaltningens administrativa börda.

Utskottet påpekar att propositionen inte beaktar de utländska investeringsbolag och fonder i trustform som avses i fondföretagsdirektivet (UCITS-direktivet). Skattefriheten ska bara gälla avtalsbaserade placeringsfonder och specialplaceringsfonder, eftersom de fonder som inrättas i Finland bara kan vara avtalsbaserade. Hur investeringsbolag och fonder i trustform ska behandlas i beskattningen lämnar alltså fortfarande rum för tolkning i förhållande till EU-rätten.

Trots det anser utskottet att propositionen är motiverad också till denna del, eftersom de föreslagna ändringarna innebär att vår skattelagstiftning kan anses uppfylla de villkor som EU-domstolen i sin rättspraxis hittills har ställt på skattebehandlingen av utländska fonder som jämföras med finländska placeringsfonder och specialplaceringsfonder. Det är också viktigt att Finlands skattebas inte kringkärs i onödan i gränsöverskridande fall.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte och att den ökar förutsebarheten och rättssäkerheten i beskattningen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Betänkande FiUB 34/2018 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 304/2018 rd utan ändringar.

Helsingfors 15.2.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Timo Kalli cent
vice ordförande Ville Vähämäki saf
medlem Timo Harakka sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Kauko Juhantalo cent
medlem Toimi Kankaanniemi saf
medlem Pauli Kiuru saml
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Mats Nylund sv
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Markku Rossi cent
medlem Maria Tolppanen sd
medlem Kari Uotila vänst
medlem Pia Viitanen sd
ersättare Emma Kari gröna
ersättare Eero Reijonen cent
ersättare Juhana Vartiainen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Mari Nuutila.

Betänkande FiUB 34/2018 rd Reservation

RESERVATION

Motivering

Vi instämmer i utskottets förslag att godkänna lagförslagen med motiven i betänkandet. Men samtidigt vill vi lyfta fram att beskattningen av placeringsfonder bör granskas i ett bredare perspektiv i samband med reformen av de allmänna beskattningsprinciperna. Det aktuella ärendet är en viktig principiell reform där skattebehandlingen av placeringsfonder nu första gången preciseras i skattelagstiftningen. Sedan tidigare finns det inga som helst bestämmelser om skattebehandlingen av utländska investeringsfonder i inkomstskattelagen eller källskattelagen.

I det här sammanhanget är det särskilt viktigt att granska hur skattebehandlingen av utländska placeringsfonder inverkar på Finlands skattebas. Effekterna på skattebasen lyfts också fram i en slutrapport framlagd av en arbetsgrupp som finansministeriet tillsatt för att undersöka skattebehandlingen av olika investeringsformer (Finansministeriets publikationer 14/2018). Som det står i propositionen ansåg arbetsgruppen att "basen för källskatt på vinstutdelning har minskat betydligt på senare år och att också Finlands rätt att beskatta fastighetsinkomster från Finland har minskat". Skattebortfallet kan vara massivt eftersom de utländska fondernas utdelnings- och fastighetsinkomster från Finland uppgår till miljarder euro på årsnivå. Utländska skattebefriade placeringsfonders och andra institutionella investerares innehav på Helsingforsbörsen uppgår till nästan hälften. Den vinstutdelning de här aktörerna får skattefritt i Finland kan beräknas uppgå till sex miljarder euro i år, medan den utdelning som betalas av finländska börsbolag väntas stiga till tretton miljarder euro.

Tack vare reformen koncentreras skattebasen när till exempel de inkomster som vissa utländska placeringsfonder med liten ägarkrets får ska omfattas av beskattningen i Finland. Det är bra men ändringen är relativt liten och gäller till exempel inte den ovannämnda miljardavkastningen från utdelningar och fastigheter. Nu när lagbestämmelser om skattebehandlingen av utländska placeringsfonder införs för första gången hade det varit befogat att granska skattebehandlingen i ett bredare perspektiv. I propositionen förbigår regeringen denna för skattebetalarna väsentliga fråga med konstaterandet att en reform av beskattningen av utländska placeringsfonder är en betydligt mer omfattande reform än den föreslagna. Regeringen och riksdagen måste också främja mer omfattande reformer när det finns möjligheter till det.

Bilaga 3 till slutrapporten från finansministeriets arbetsgrupp med uppdrag att undersöka skattebehandlingen av olika investeringsformer visar att avkastningen från placeringsfonder i de flesta länder beskattas årligen och inte bara när den tas ut så som i Finland. Olika länder tillämpar olika modeller och på vissa håll är det själva fonden som är föremål för beskattning, medan det i andra länder är den faktiska förmånstagaren som ska betala skatt på avkastningen. Gemensamt för de här modellerna är i varje fall att de koncentrerar skattebasen och att också utländska fondinvestorer kan bli tvungna att betala skatt på sin placeringsavkastning i det land där avkastningen influtit. Samtidigt begränsar modellerna möjligheterna att utnyttja placeringsfonder för att undvika skatt.

Betänkande FiUB 34/2018 rd

Reservation

Skattebasen i Finland läcker, eftersom de utländska placeringsfonderna och de som investerar i dem inte betalar skatt här till exempel på fastighets-, utdelnings- och ränteintäkter i Finland. Regeringen föreslår ingen ändring på den här punkten fastän problemet lyftes fram av en expertarbetsgrupp i fjol. I fråga om inhemska placeringsfonder kan vår nuvarande skattemodell ses som motiverad eftersom avkastning från fonder ofta senare påförs skatt i egenskap av inkomst för fond-investeraren när denna tar ut medlen ur en placeringsfond eller säljer sin fondandel. Men när utländska investerare tar ut medel ur utländska placeringsfonder kan Finland inte beskatta medlen senare. Det betyder att avkastning från Finland är helt skattefritt. Detsamma gäller situationer där en finländsk investerare flyttar utomlands innan han eller hon tar ut medlen, alternativt donerar fondandelar till sina arvingar. Det här kan ses som ett problem för Finlands skattebas också därför att de internationella skatteavtal som är förenliga med de modeller som OECD och FN har kommit överens om föreskriver att det land där inkomsterna inflyter har rätt att beskatta utdelnings- och fastighetsintäkter. Finland avstår alltså från sin rätt att beskatta placeringsavkastning på många miljarder euro till fördel för andra. Dessutom får utländska placeringsfonder konkurrensfördelar jämfört med finländska investerare när de investerar i finländska fastigheter. Det framgår också av propositionen att till exempel tyska fastighetsplaceringsfonder aktivt har investerat i Finland utan att betala skatt på sin avkastning. Att utländska fastighetsinvestorer gynnas i beskattningen har bidragit till att deras investeringar har ökat och att bostadspriserna i tillväxtcentra har blivit höga ur låginkomsttagarnas synvinkel.

I den ovannämnda rapporten presenteras en rad alternativ som används i olika länder för att koncentrera skattebasen genom en översyn av fondbeskattningen. Ett exempel på en fungerande modell är den tyska, där utländska placeringsfonder i allmänhet betalar 15 procent i skatt på avkastning från utdelning och fastigheter. Skatten gäller också inhemska fonder eftersom principen om fri rörlighet för kapital enligt EU:s grundfördrag inte tillåter diskriminering av utländska fonder. Den ökande skattebördan för inhemska investerare har kunnat kompenseras genom att skatterna vid behov sänks när avkastningen lyfts från fonden.

Följaktligen anser vi att regeringen bör bereda en proposition för att koncentrera skattebasen genom att införa en skälig källskatt på utdelning och fastighetsinkomster som utländska fonder får i Finland.

För att koncentrera skattebasen är det befogat att källskatten vid sidan av fonderna också ska gälla andra samfund som är befriade från skatt på utdelning. Då kan skatten påverka finansieringen av vetenskap, konst, idrott och social- och hälsovårdsorganisationer, om finansieringen är särskilt beroende av utdelningsinkomster. I de här situationerna kan de skadliga effekterna kompenseras till exempel med bidrag.

Dessutom bör vi se till att Finland tar ut källskatt på räntor och andra avdragsgilla kapitalinkomster i Finland när de betalas till ett land där inkomsttagaren betalar låga skatter och Finland inte har något skatteavtal med landet.

Förslag

Vi föreslår

Betänkande FiUB 34/2018 rd
Reservation

att riksdagen godkänner tre uttalanden. (*Reservationens förslag till uttalanden*)

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition för att koncentrera skattebasen genom att införa en skälig källskatt på utdelningar till utländska fonder och andra samfund som är befriade från skatt på utdelning.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition för att koncentrera skattebasen genom att införa en skälig källskatt på hyresinkomster och försäljningsvinster på fastigheter i Finland till utländska fonder och andra samfund som är befriade från skatt på utdelning.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition för att koncentrera skattebasen genom att införa källskatt på räntor och andra avdragsgilla kapitalinkomster som betalas till fonder i skatteparadis.

Helsingfors 15.2.2019

Timo Harakka sd
Emma Kari gröna
Maria Tolppanen sd
Ville Vähämäki saf
Toimi Kankaanniemi saf
Kari Uotila vänst
Pia Viitanen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd